

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

Nr. WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7-2.
Wilno, dnia 24 czerwca 1935 r.- 1311.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .	Dział.	Str.
1. "Echo de Paris" o projekcie ponownej noty państw sygnatarjuszy do Litwy.-	I.	1.
2. Projekt nowych demonstracji antylitewskich w Prusach Wschodnich.-	"	"
3. Prof.Dailide kandydatem na stanowisko konsula litewskiego w Nowym Yorku.-	"	"
4. Linja lotnicza Moskwa-Kowno-Londyn.-	"	"
5. Dokoła transatlantyckiego lotu por.Vaitkusa.-	"	"
6. Oświadczenie dr.Stanisława Rondomeńskiego.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

7. Obchód XV-lecia organu Związku Szaulisów "Trimitasa".III.	2.
8. Minister Oświaty prof.Tonkunas o reformach oświatowych w Litwie.-	" "

K r o n i k a .

9. Dokoła konfliktu w łonie Związku Ludowców.-	" "
10. Utworzenie Izby Pracy w Litwie.-	" "
11. Podróż W.Uzdavinyša do państw południowo-europejskich.-	" "
12. Liczba byłych wojskowych w policji litewskiej.-	" "
13. W sprawie Związku Organizacyj Popierania Siły Zbrojnej.-	" "

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

14. Więziennictwo w Kłajpedzie.-	VII. "
----------------------------------	--------

X

X

X

1311-

Wilno, dnia 24 czerwca 1935 r.

Nr.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Delat. 677.

K r o n i k a .

1.	1.	1. "Echo de Paris" o projekcie ponownej noty państw
sygnatariuszy do Litwy.-
"	"	2. Projekt nowych demonstracji antylitewskich w Pro-
sach Wschodnich.-
"	"	3. Prof. Delide kandydatem na stanowisko konsula
litewskiego w Nowym Yorku.-
"	"	4. Linja lotnicza Moskwa-Kowno-Londyn.-
"	"	5. Deklaracja transatlantyckiego lotu por. Valdemara.-
"	"	6. Oświadczenie dr. Stanisława Rądomskiego.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEĘTRZNEJ
I ZYCIE SPOŁECZNE.

7.	7.	7. Opochód XV-lecia organu Związku Szlachty "Przegląd".
8.	8.	8. Minister Oświaty prof. Tomkowiak o reformach oświa-
towych w Litwie.-

K r o n i k a .

"	"	9. Deklaracja komitetu w sprawie Związku Ludowców.-
"	"	10. Utworzenie Izby Pracy w Litwie.-
"	"	11. Podróż W. Ushakovskiego do państw południowo-wschod-
nioeuropejskich.-
"	"	12. Liczba białych wojskowych w policji litewskiej.-
"	"	13. W sprawie Związku Organizacji Popierania Siły Zbroj-
nej.-

VII. SPRAWY KRAJOWE.

K r o n i k a .

VII.	14.	14. Wpłynięcie do Kijowa.-

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

"E c h o d e P a r i s" o p r o j e k c i e p o n o w n e j n o t y p a ń s t w s y g n a t a r j u s z y d o L i t w y .
"L.Aidas" Nr.140 /VI.1935/: "Echo de Paris" zamieszcza artykuł, w którym wyraża zdanie, iż wspólna nota francusko-angielska-włoska de Litwy nie jest potrzebna.-

Z p o b y t u p r o f e s o r ó w l i t e w s k i c h w M o s k w i e . "Liet.Aidas" Nr.140 /VI.1935/: Dnia 19 czerwca z Kowna do Moskwy przybyło prezydium lit.T-wa Badania Kultury Wschodniej w składzie profesorów: M.Birżyszki, Wacława Birżyszki, Kreve-Mickievičiusa, Jonynasą, Augustaitisa i Sruogi.-

Na dworcu w Moskwie przybyłych powitali: lit.minister pełnomocny w Moskwie p.Baltrusaitis, prezes "Voksu" A.Rosef i inni. W rozmowie z przedstawicielami prasy sowieckiej prof.Birżyszka oświadczył, iż celem wycieczki jest zapoznanie się z rozwojem kultury sowieckiej, aby w ten sposób umożliwić Litwie wykorzystanie wyników osiągniętych w tej dziedzinie przez Sowiety. M.in. prof. Birżyszka wskazał na zacieśnienie się w ostatnich czasach litewsko-sowieckich stosunków kulturalnych. Prezes "Voksu" A.Rosef wydał na część gości litewskich obiad, w którym wzięli udział zastępca sowieckiego komisarza do spraw zagranicznych Stomoniakow i in. Pano wie A.Rosef i Birżyszka wygłosili przemówienia powitalne. W imieniu uczonych sowieckich gości litewskich powitał prof.Pletniew.-

P r o j e k t n o w y c h d e m o n s t r a c y j a n t y l i t e w s k i c h w P r u s a c h W s c h o d n i c h . "Rytas" Nr.139 /VI.1935/: Według informacji prasy pruskiej, czynione są przygotowania do mających się odbyć w dniach 17 i 18 sierpnia r.b. w Tylży demonstracji przeciwko Wschodowi i Litwie. Demonstracje te zostały zainicjowane przez Związek Bojowników Frontu Wschodniego. W demonstracji weźmie udział ok.50 tys. tych bojowników. Demonstracje będą się odbywały na wybrzeżu Niemna. W demonstracjach tych mają wziąć udział min.Goering, gen.Licman /który w czasie wojny rządził Litwą/oraz znany Koch.-

P r o f . D a i l i d e k a n d y d a t e m n a s t a n o w i s k o k o n s u l a l i t . w N o w y m Y o r k u . "Sekmadienis" Nr.25 /VI.1935/: Na stanowisko litewskiego konsula generalnego w Nowym Yorku zamiast zamianowanego ministra pełnomocnego p.Žadejkisa ma być wyznaczony referent M.S.Z. członek zarządu lit.Związku Dziennikarzy p.Dailide.-

L i n j a l o t n i c z a M o s k w a - K o w n o - L o n d y n . "Sekmadienis" Nr.25 /VI.1935/: W tych dniach uruchomiona zostanie nowa linja lotnicza na trasie Moskwa-Kowno-Londyn. Podróż z Moskwy do Londynu trwać będzie 15 godzin.-

D o k o ła t r a n s a t l a n t y c k i e g o l o t u p o r . V a i t k u s a . "Liet.Žinios" Nr.139 /VI.1935/: Według informacji z Brooklyn N.Y., por.Vaitkus ukończył wszelkie przygotowania z zamierzonym drugim litewskim lotem transatlantyckim. Obecnie porucznik Vaitkus bawi w Nowym Yorku, gdzie wyczekuje na pomyślny stan atmosferyczny.

Radio Kowieńskie /z 24.VI.1935/podaje komunikat Aeroklubu Litewskiego, z którego wynika, iż w dn.26 czerwca r.b. por.Vaitkus będzie definitywnie przygotowany do lotu.-

O ś w i a d c z e n i e d r . S t a n i s ł a w a R o n d o m a ń s k i e g o . /VI.1935/: Z obowiązku informacyjnego podajemy, iż prasa polska zamieszcza oświadczenie dr.Stanisława Rondomańskiego następującej treści:

"Warszawa. Pat. Dr.Stanisław Rondomański, kapitan-lekarz armji polskiej, zam.w N.-Święcianach, nadesłał nam następujące oświadczenie:

W związku ze stałymi nietaktowaniami i wrogimi w stosunku do Państwa Polskiego i jego obywateli publicznymi napaściami p.Andrzeja Rondomańskiego w Radio Kowieńskim, a zwłaszcza ostatniem w tak ciężkich i tragicznych dla całego Narodu Polskiego chwilach po zgonie wszystkim nam drogiego Marszałka Polski, ja, brat Andrzeja Rondomańskiego, głęboko dotknięty w swoich najświętszych uczuciach narodowych, publicznie potępiam nieobliczalne jego wystąpienia i zrywam wszelkie stosunki rodzinne".-

Powyzszą wiadomość podały: "Kur.Wil." Nr.168 oraz "Polska Zbrojna" Nr.171 i inne pisma.-

1. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

К. П. И. С.

"L'Alsace" Nr. 140 /VI. 1935/: "Echod de Paris" zamieszcza artykuł, w którym wyraża zdanie, iż wspólna nota francusko-angielsko-włoska "Echod de Paris" o projekcie pomocy politycznej i finansowej dla Litwy.

do Litwy nie jest potrzebna.

Składzie profesorów: M. Błazyński, Wacław Błazyński, Krowe-Miklav-
Moskwy przybyło prezydentem lit. T. wa Badańs Kultury Wschodniej
Kwie "Albat" Nr. 140 (VI. 1935): Data 19 czerwca z Kowna do
Zgodny profesorów lit. T. wa Badańs Kultury Wschodniej

Two copies of the above report are being furnished to the following:

...w Moskwie p. Balfourze i p. A. Rossel i inni.

te warlich w Prusach Wschodnich. "Rytsa"

przebieg choroby i przebiegu leczenia. Wskazano na konieczność dalszego obserwowania chorego.

te zostały zainicjowane przez Związek Polowinów Frontu Wschodniego w Tyłach demontowały przeciwno Wschodowi i Litwie. Demontacje

monstracje będą się odbywały na Wybrzeżu Niemeń. W demonstracjach

Ko konasie lit. w. Nowy Yorku "Sekmadienia"
Pis. Dailide Knybatem pas tnowia

W tym celu należy przede wszystkim wypracować jednolity system polityki państwa, któryby umożliwiałby jednolite działanie państwa na terenie całego państwa. W tym celu należy przede wszystkim wypracować jednolity system polityki państwa, któryby umożliwiałby jednolite działanie państwa na terenie całego państwa.

Всего в 1980 году - 10 человек.

Do końca czasu trwania wojny.

z Brooklyn N.Y., por. Vaitona ukončeny vazele kine pryzotovanie a zar
V a i t k u a a . "Listet. Zimlos" Nr. 138 \VI. 1955\; Weding informacny

nik Valina bawi w Nowym Yorku, gdzie wychodzi na pierwszy stan

Radjo Kowienakis / z 24.VI.1935/podaje komunikat Aeroklubu LT-
stanošerovny.

...z którego wynika, iż w dn. 30 czerwca r.p. por. Vaitkus

si, umieszczonego w opisie z datą 1985.VI.06

Wymagania dot. Dr Stanisław Borkowski: Instytut Języka Polskiego
do następującej treści:

Praca polska zamieszczona oświadczenie dr. Stanisława Borkowskiego-

polakiet, zam. w N. Świętoszynie, niedaleko nam następujące oświadczenie:

W związku ze stałym nieaktownością i wrogimi intencjami w stosunku do

...takieś i przedstawcy dla całego Narodu Polskiego obywateli
...w Radę Kowieńską, a zwłaszcza ostatnie

...zgodnie z wytycznymi, które zostały wypracowane w ramach...

...i zrywam wszelkie stosunki rodzinne". -

Powstańca wiadomość podał: "Kur.Wil." Nr. 168 oraz "Polska
"Sprotna" Nr. 171 i inne pisma.

"Sprockels" Nr. XVI i tidskrift

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

O b c h ó d X V - l e c i a o r g a n u Z w i ą z k u S z a u -
l i s ó w "T r i m i t a s a" . "Liet.Aidas" Nr.140 z 21.VI.1935 r.
donosi, iż dn.19 czerwca r.b. w czasie herbatki, zorganizowanej
z okazji XV-lecia istnienia organu lit.Związku Szaulisów "Trimi-
tasa" lit.minister Sprawiedliwości S.Szylingas wygłosił przemówie-
nie, w którym oświadczył, że, jakkolwiek lit.Związek Strzelecki w
ciągu 15-tu lat na drodze swej napotykał liczne trudności, jednak-
że nigdy nie zbłądził i bardzo wiele dał z siebie Litwie, a to
dlatego, iż zawsze posiadał poważne kierownictwo. Życząc pomyślnego
rozwoju Związkowi Szaulisów, min.Szylingas wyraził zdanie, iż
jedność jest gwarancją przyszłości, do której Litwini dążą i którą
osiągnąć należy.

Następnie przemawiał dowódca armii litewskiej, pułkownik
Sztabu Generalnego St.Rasztikis, który, omawiając m.in. sprawę
przeprowadzonych w Związku Strzeleckim reform w kierunku milita-
ryzacji tej organizacji, zaprzeczył pogłoskom, jakoby w wyniku tej
reformy zarówno Zw.Szaulisów, jak i "Trimitas" zostaną całkowicie
"uwojskowane". Płk.Rasztikis wyraził zdanie, iż obok tego "uwoj-
skowania" Związek Strzelecki musi nadal prowadzić doniosłą pracę
społeczną i kulturalną.-

M i n i s t e r O ś w i a t y p r o f . J . T o n k u n a s o
r e f o r m a c h o ś w i a t o w y c h w L i t w i e . "Liet.
Aidas" Nr.140 z 21.VI.1935 r. donosi, iż litewski minister Oświa-
ty prof.J.Tonkunas w wywiadzie prasowym poinformował, iż jesienią
r.b. w Kownie i Kłajpedzie utworzone zostaną dwa instytuty peda-
gogiczne. Instytuty te co roku będą kształciły po 180 nowych nau-
czycieli. Studja w instytutach pedagogicznych będą bezpłatne, zaś
osoby nieposiadające dostatecznych środków będą brały stypendja.

W dalszym ciągu minister Oświaty zaznaczył, iż na przyszłość
w szkołach męskich główny nacisk będzie się kładło na naukę języ-
ka angielskiego, zaś w szkołach żeńskich - na naukę jęz.francus-
kiego. Co się tyczy reformy pisowni litewskiej, to w r.1935/36 nie
zostanie ona jeszcze w szkolnictwie uwzględniona.-

K r o n i k a .

D o k o ł a k o n f l i k t u w ł o n i e Z w i ą z k u L u -
d o w c ó w . "Sekmadienis" Nr.25 /VI.1935/:Dyrektor Funduszu Pra-
sy p.Žygelis w związku z usunięciem go z partji Ludowców wystoso-
wał do centralnego komitetu partji Ludowców oświadczenie protesta-
cyjne.-

U t w o r z e n i e I z b y P r a c y w L i t w i e . "L.Aidas"
Nr.141 /VI.1935/:Dnia 21 czerwca 1935 r. lit.Gabinet Ministrów
rozpatrzył i zatwierdził ustawę o utworzeniu w Litwie Izby Pracy.-
P o d r ó ż W . U Ź d a v i n y s a d o p a ń s t w p o ł u d -
n i o w o - e u r o p e j s k i c h . "Liet.Žinios" Nr.139 /VI.35/:
Redaktor "Musų Vilnius" W.Uzdavinys w końcu maja 1935 r. udał się
w podróż do państw południowo-europejskich. Po zwiedzeniu Hiszpan-
ji i Portugalji Uzdavinys udał się do Anglii. Do Litwy p.Uzdavinys
powróci w końcu czerwca r.b.-

L i c z b a b y ł y c h w o j s k o w y c h w p o l i c j i
l i t e w s k i e j . "L.Aidas" Nr.140 /VI.1935 r./:W litewskiej po-
licji mundurowej oraz w policji granicznej pracuje obecnie 3.560
byłych wojskowych, w czem 259 oficerów.-

W s p r a w i e Z w i ą z k u O r g a n i z a c y j P o p i e r a -
n i a S i ł y Z b r o j n e j . "Rytas"Nr.140 /VI.1935/,nawiazu-
jąc do powstania w Litwie Związku Organizacyj Popierania Siły
Zbrojnej, wskazuje na konieczność zajęcia się zagwarantowaniem
bezpieczeństwa ludności cywilnej na wypadek przyszłej wojny. "Ry-
tas" wyraża zdanie, iż kwestja ta posiada ogromne znaczenie, gdyż
przyszła wojna niechybnie będzie polegała na niszczeniu ośrodków
wewnątrz kraju.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

W i ę z i e n n i c t w o w K ł a j p e d z i e . "L.Aidas"141:
Kraj Kłajpedzki posiada 5 więzień, mogących pomieścić 206 osób.
Liczba więźniów w Kraju Kłajpedzkim waha się obecnie od 213 do
275. Więzienie kłajpedzkie posiada 130 miejsc, w Szyłokarczmie
40 i w więzieniach w Prekule, Ruśni i Wieszwilach po 12 miejsc.W 1934
r. w Kr.Kłajpedzkim ogółem uwięziono 2.110 osób, w czem 427 kobiet.-

III. ZAGADNIENIA POLITYCZNE I ZYCIĘ SPOŁECZNE.

06060 XV-lecia o rżanach i w 1935 r. 110 w "Tymczasem" Nr. 140 z 21.VI.1935 r. donosi, iż 19 czerwca r. b. w czasie herbatki, zorganizowanej z okazji XV-lecia istnienia organu lit. i nauk Szulcowskiego "Tymczasem" lit. minister sprawiedliwości S. Szulcowski wygłosił przemówienie, w którym oświadczył, że, jakkolwiek lit. i nauk Szulcowski w ciągu 15 lat na drodze swej niepodległej i samostanowienia, jednakże nie zdobył i posiada wiele dzieł z dzieł literatury, a to dlatego, iż zawsze posiadał powagę kierownictwa. Szulcowski pomyślał go również Szulcowski, min. Szulcowski wyraził zdanie, iż technologia jest gwarancją przyszłości, do której literatury dążyć i którą osiągnąć należy.

Następnie przesławił dowódcą szwajcarskiej, pułkownik
Szabo Generalnego St. Reszki, który, omawiając m.in. sprawę
przeprawianych w Zakładzie Strzeleckim reform w kierunku milita-
ryzacji tej organizacji, zaprezentował pogłoskom, jakoby w wyniku tej
reformy zarządził Zw. Szwalców /jak i "Trinitas" zostają całkowicie
"uwolnione". Plik Reszki wyraził zdanie, iż opok tego "uwol-
nienia" Zakład Strzelecki musi nadal prowadzić donosiła prasa
socjalna i kulturalna.

Utworzenie Izby Pracy w Litwie "L. Aidas"
Nr. 141 /VI. 1935/: Dnia 21 czerwca 1935 r. lit. Gabinet Ministrów
rozpatrzył i zatwierdził ustawę o utworzeniu w Litwie Izby Pracy.
Podróż W. Uzdavinyasa do państwa pod
niemco-ropojskiej "Lit. Aidas" Nr. 139 /VI. 35/:
Redaktor "Mūsų Vilnia" W. Uzdavinyas w końcu maja 1935 r. udał się
w podróż do państw poludniowo-europejskich. Po zwiedzeniu Hiszpan-
ji i Portugalji Uzdavinyas udał się do Anglii. Do Litwy p. Uzdavinyas
powrócił w końcu czerwca r. b.

[illegible]

VII. SPRAWY KRAJPODZIAŁE

Wieżieniec w Kiszpiedzi 2.110 osób, w tym 487 kobiet.
40 i w wiezieniach w Prusku, Ruś i Wesołach po 18 miejsc. W 1984
375. Wzięcie Kiszpiedzi 180 miejsc, w Kiszpiedzi
Liczba wieźniów w Kiszpiedzi waha się obecnie od 813 do
Kiszpiedzi posiada 5 wieźni, ogółem pomieszczi 208 osób.
Wieżieniec w Kiszpiedzi 2.110 osób, w tym 487 kobiet.